

(i) Printed Pages : 4 Roll No.

(ii) Questions : 7 Sub. Code :

1	0	4	8	9
---	---	---	---	---

Exam. Code :

5	0	0	2
---	---	---	---

NEP U.G. Common-Inter Disciplinary Course 2nd Sem.

(2056)

PHYSICAL EDUCATION

Paper : Health & Hygiene (In all Mediums)

Time Allowed : 3 Hours] [Maximum Marks : 45

Note:- Attempt **four** questions in all. Question No. 1 of 15 marks is compulsory where total questions are **seven** from which you have to attempt any **five**. Attempt **three** questions from the Units, selecting not more than **one** question from a Unit. Each question carries 10 marks.

1. Attempt the following (any **five**):

- (i) Define the term health.
- (ii) Explain hygiene.
- (iii) Write any two differences between health and hygiene.
- (iv) Which test is used to test for AIDS?
- (v) Define digital media.
- (vi) Define the term strategy.
- (vii) Write any two determinants of health.

UNIT—I

2. Write the meaning, definitions and scope of health.
3. Define health. Explain women and child health care.

UNIT—II

4. What do you mean by disease? Explain any five communicable diseases in detail.
5. Explain the role of Govt. and Non-Govt. organizations for health promotion.

UNIT—III

6. Explain hygiene practices in detail.
7. Explain how public awareness for health and hygiene can be promoted through digital media.

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- कुल चार प्रश्न करें। प्रश्न नं. 1 अनिवार्य है और 15 अंक का है। इसमें कुल सात प्रश्न दिए गए हैं जिनमें से आपको किन्हीं पाँच प्रश्नों के उत्तर देने हैं। प्रत्येक यूनिट में से एक से अधिक प्रश्न न चुनते हुए, कुल तीन प्रश्नों के उत्तर दें। प्रत्येक प्रश्न 10 अंक का है।

1. निम्नलिखित प्रश्नों का उत्तर दें (कोई पाँच):
 - (i) स्वास्थ्य शब्द को परिभाषित करें।
 - (ii) स्वच्छता की व्याख्या करें।
 - (iii) स्वास्थ्य और स्वच्छता के बीच कोई दो अंतर लिखें।
 - (iv) एड्स की जांच के लिए कौन सा परीक्षण किया जाता है?

- (v) डिजिटल मीडिया को परिभाषित करें।
- (vi) रणनीति शब्द को परिभाषित करें।
- (vii) स्वास्थ्य के कोई दो निर्धारक लिखें।

यूनिट-1

- 2. स्वास्थ्य का अर्थ, परिभाषा और दायरा लिखें।
- 3. स्वास्थ्य को परिभाषित करें। महिला एवं बाल स्वास्थ्य देखभाल की व्याख्या करें।

यूनिट-2

- 4. रोग से आपका क्या तात्पर्य है? किन्हीं पाँच संक्रामक रोगों का विस्तारपूर्वक वर्णन कीजिए।
- 5. स्वास्थ्य संवर्धन में सरकारी और गैर-सरकारी संगठनों की भूमिका स्पष्ट कीजिए।

यूनिट-3

- 6. स्वच्छता की योजनाओं का विस्तारपूर्वक वर्णन कीजिए।
- 7. डिजिटल मीडिया के माध्यम से स्वास्थ्य और स्वच्छता के प्रति जन जागरूकता को कैसे बढ़ावा दिया जा सकता है, यह स्पष्ट कीजिए।

(पंजाबी अनुवाद)

ਨੋਟ :- ਕੁੱਲ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ 15 ਅੰਕ ਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਸ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ। ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨਾ ਚੁਣਦੇ ਹੋਏ, ਕੁੱਲ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 10 ਅੰਕ ਹਨ।

- 1. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰੋ (ਕੋਈ ਪੰਜ) :
 - (i) ਸਿਹਤ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
 - (ii) ਸਫਾਈ (Hygiene) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
 - (iii) ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸਫਾਈ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਵੀ ਦੋ ਅੰਤਰ ਲਿਖੋ।

- (iv) ਏਡਜ਼ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹੜਾ ਟੈਸਟ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?
- (v) ਡਿਜੀਟਲ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
- (vi) ਰਣਨੀਤੀ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
- (vii) ਸਿਹਤ ਦੇ ਕੋਈ ਵੀ ਦੋ ਨਿਰਧਾਰਕ ਲਿਖੋ।

ਯੂਨਿਟ-I

- 2. ਸਿਹਤ ਦਾ ਅਰਥ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਅਤੇ ਦਾਇਰਾ ਲਿਖੋ।
- 3. ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-II

- 4. ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੰਜ ਸੰਚਾਰੀ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸੋ।
- 5. ਸਿਹਤ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।

ਯੂਨਿਟ-III

- 6. ਸਫਾਈ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸੋ।
- 7. ਡਿਜੀਟਲ ਮੀਡੀਆ ਰਾਹੀਂ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸਫਾਈ ਲਈ ਜਨਤਕ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਕਿਵੇਂ ਵਧਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।